

ція мобілізації незначних за обсягом капіталів і залучення їх у інвестиційні процеси; функція диверсифікації капіталодавців для фінансування проекту; функція селекції інвестиційних проектів за критерієм соціально-економічної значимості напрямків витрат; функції виявлення кола зацікавлених осіб (таргет-стейкхолдерів) у фінансуванні релевантних проектів; функція пом'якшення принципал-агент конфліктів і зниження трансакційних витрат, а відтак, витрат на капітал.

У контексті антикризового фінансування з використанням інструментів краудфандингу можна розглядати фінансування проектів з перебазування екологічно-небезпечних підприємств за межі крупних населених пунктів, проектів із впровадження екологічних технологій на хімічних підприємствах, проекти з фінансової санації містоутворюючих підприємств і ряд інших. Схеми та об'єкти фінансування можуть бути самими різними: від спільного фінансування стейкхолдерами проектів санації важливого постачальника сировини (напіфабрикатів) до збору коштів для фінансування зновустворених у результаті поділу крупного підприємства господарських одиниць. З цією метою пропонується створення краудфандингової платформи «Фінансування антикризових бізнес-проектів». Дюю ділідженс та експертиза санаційної спроможності відповідних проектів має проводитися організатором краудфандингової платформи або ж на його замовлення.

Висновки. В умовах високих ризиків вкладення коштів у антикризові проекти, ключовим принципом антикризового фінансування має бути рівномірний розподіл ризиків між усіма зацікавленими сторонами. Для цього доцільно скористатися альтернативними схемами фінансування. До числа таких схем відноситься мезонінне та краудфандингове фінансування. Мезонінне фінансування дозволяє збалансувати ризики окремих форм залучення ресурсів, а краудфандинг — залучити максимальне число дрібних інвесторів, які зацікавлені у подальшому функціонуванні підприємства. Для технічної реалізації ідеї мезонінного фінансування найкращим способом є заснування мезонінних фондів з широким залученням до цього процесі банків та страхових компаній. Поряд із мезонінними фондами, мезонінний капітал може надаватися також банками у вигляді мезонінних кредитів. Зазначені кредити можна віднести до інноваційних банківських продуктів з високим рівнем доходності та ризику.

Література

1. Васильчук І.П. Краудфандінг як феномен постіндустріальної економіки / І.П. Васильчук // Ефективна економіка [Електронний ресурс]. — 2013. — № 11. — Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2500&p=1>.
2. Терещенко О.О. Фінансовий контролінг / О.О. Терещенко, Н.Д. Бабяк. — К.: КНЕУ, 2013. — 407 с.
3. Schwiendbacher, A., Larralde, B. Crowdfunding of small entrepreneurial ventures. SSRN Electronic Journal. — 2010. — papers.ssrn.com. Retrieved from http://papers.ssrn.com/sol3/Delivery.cfm/SSRN_ID1699183_code301672.pdf.

Петренко Ірина Павлівна,

к.е.н., ст. викл. кафедри інвестиційної діяльності,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»,

iryna.petrenko@gmail.com

ПРОБЛЕМА РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНИХ ІНВЕСТИЦІЙ НА ПІДПРИЄМСТВІ

ПРОБЛЕМА РЕАЛИЗАЦИИ ИННОВАЦИОННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ НА ПРЕДПРИЯТИИ

PROBLEM OF ENTERPRISE'S INNOVATIVE INVESTMENTS REALISATION

Анотація. Автором досліджено питання спрямування інвестицій в інноваційну діяльність підприємств в Україні. Наявність проблеми такого трансформаційного процесу обґрунтовано за допомогою методів кореляційно-регресійного аналізу.

Аннотация. Автором исследован вопрос размещения инвестиций в инновационную деятельность предприятий в Украине. Наличие проблемы такого трансформационного процесса обосновано с помощью методов корреляционно-регрессионного анализа.

Abstract. The author researched the issue of investments in innovation activity of enterprises in Ukraine. The presence of such a transformation process problem was substantiated by the methods of correlation and regression analysis.

На сьогоднішній день важливою складовою інвестиційної діяльності на вітчизняних підприємствах є інновації, що виступають рушієм розвитку економіки як на мікро-, так і на макрорівні. В умовах посилення конкурентної боротьби через відкриття доступу до європейських ринків товарів і послуг, посилення вимог до якості продукції, необхідності протистояння кризовим явищам у

сфері економічного та політичного життя українського суспільства питання ефективної реалізації інноваційної діяльності набирає усе більшої актуальності.

Водночас в Україні протягом останніх років спостерігається негативна тенденція до скорочення обсягів інновацій, що розробляються та впроваджуються на підприємствах. Це обумовлено як іншими стратегічними пріоритетами політики вітчизняних компаній, так і відсутністю достатньої мотивації до таких дій. Проте головною і найбільшою проблемою, на наш погляд, є недостатній рівень спрямування інвестицій саме на якісне оновлення активів підприємств, технологій виробництва та власне самої продукції.

У зв'язку із викладеним, вважаємо за необхідне дослідити зв'язок між обсягами капітальних інвестицій і витратами вітчизняних підприємств на інноваційну діяльність.

Аби довести, що в Україні існує проблема недостатності інноваційних інвестицій, звернемось до статистичних даних (табл. 1).

Таблиця 1

**ОБСЯГИ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ І ВИТРАТ НА ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В УКРАЇНІ У 2002—2015 рр., млн грн***

Роки	Капітальні інвестиції	Витрати на фінансування інноваційної діяльності
2002	46563	3014
2003	59899	3060
2004	89314	4535
2005	111174	5752
2006	148972	6160
2007	222679	10851
2008	272074	11994
2009	192878	7950
2010	189061	8046
2011	259932	14334
2012	263728	11481
2013	247892	9563
2014	204062	7696
2015	251154	11145**

* Джерело: [1]

** Розраховано автором.

Як бачимо, напрямок динаміки обох досліджуваних показників практично співпадає. Та на відміну від обсягу капітальних інвестицій, який розпочав своє падіння у 2013 р., показник витрат на фінансування інновацій почав знижуватись ще у 2012 р., що вже слугувало сигналом до наявності у підприємств труднощів із реалізацією даного напрямку діяльності.

Існування певної синхронності у динаміці досліджуваних показників дає змогу зробити припущення про наявність між ними певної залежності. Тому вважаємо за доцільне визначити, якою мірою сума витрат на інноваційну діяльність (y) визначається обсягом капітальних інвестицій (x) (рис. 1).

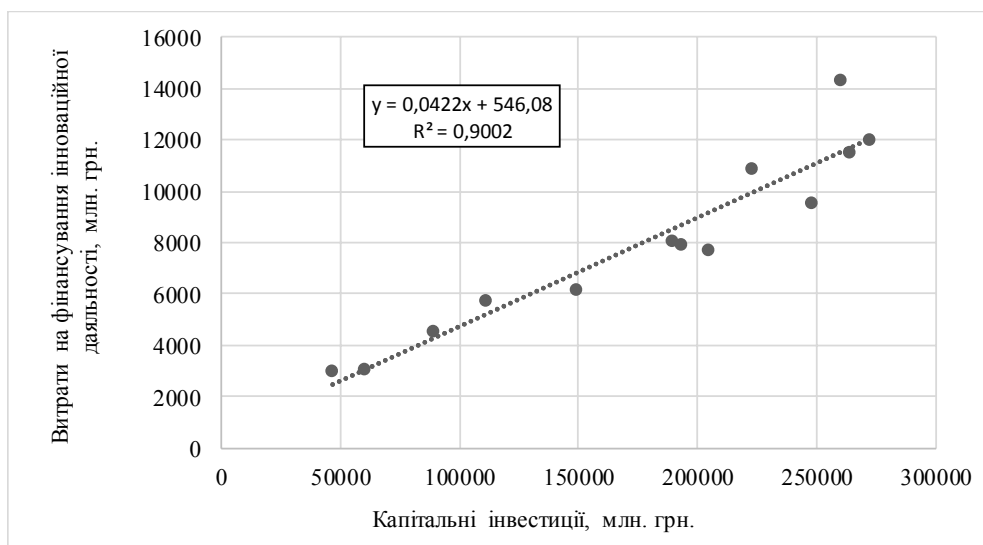

Рис. 1. Регресійна модель залежності обсягу витрат на інноваційну діяльність (y) від обсягу капітальних інвестицій в Україні (x)*

* Джерело: розроблено автором самостійно

Для розрахунків узято дані за 13 періодів з 2002 до 2014 рр. Побудована двофакторна регресійна модель є достовірною за критерієм Фішера, який склав 99,27 і значною мірою перевищив табличне значення 3,8. Рівняння лінійної залежності засвідчує, що зі збільшенням обсягів капітальних інвестицій сума витрат на інноваційну діяльність зростає, причому цей зв'язок є відносно значимим, про що говорить наближення показника достовірності апроксимації $R^2 = 0,9$ до 1.

Отже, можемо зробити висновок, що в Україні інноваційна діяльність підприємств значно залежить від динаміки капітальних інвестицій. І якщо у 2015 р. останні зросли до 251154 млн грн, то варто очікувати, що прогнозне значення витрат на фінансування інновацій також зросте і досягне відмітки у 11145 млн грн. Однак у такої залежності є і зворотний бік, оскільки в країні зі слабкою економікою, що постійно перебуває у стані політичної нестабільності, а протягом останніх кількох років ще й протистоїть військовій агресії, не слід очікувати на позитивну динаміку інвестицій.

Таким чином, майбутнє інновацій на вітчизняних підприємствах залежить від рівня активності інвесторів, у тому числі й іноземних. Тож якщо державна політика передбачає такий напрямок, як стимулювання інноваційної діяльності, вона перед цим повинна забезпечити формування сприятливого інвестиційного клімату з метою залучення достатнього обсягу фінансування. При цьому важливо, щоб ці кошти були спрямовані не просто на підтримку життєдіяльності підприємств, а саме на їх розширене відтворення із залученням інноваційних технологій і розробок.

Література

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://ukrstat.org/uk/operativ/oper_new.html

Шепелева Олена Михайлівна,

студентка 5 курсу Київського національного торговельно-економічного університету.

Shep_elena@ukr.net

Мельник Вікторія Володимирівна,

к.е.н., ст. викладач кафедри економіки та фінансів підприємства

Київського національного торговельно-економічного університету,

victoryetual@rambler.ru

РОЛЬ ІННОВАЦІЙ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ

РОЛЬ ИННОВАЦИЙ В ОБЕСПЕЧЕНИИ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ОТЕЧЕСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

THE ROLE OF INNOVATION FOR THE COMPETITIVENESS OF DOMESTIC ENTERPRISES

Анотація. У статті розглянуто стан інноваційного розвитку економіки України, визначено ступінь інтеграції вітчизняних та зарубіжних підприємств в інноваційну діяльність та досліджено взаємозв'язок інновацій і конкурентоспроможності підприємства.

Аннотация. В статье рассмотрено состояние инновационного развития экономики Украины, определена степень интеграции отечественных и зарубежных предприятий в инновационную деятельность и исследована взаимосвязь инноваций и конкурентоспособности предприятия.

Abstract. The article reviews the state of innovation development of the national economy of Ukraine, determined the degree of integration of domestic and foreign enterprises in innovation and explored the relationship of innovation and competitiveness.

В сучасних умовах розвитку світової економіки дослідження впливу інновацій на рівень конкурентоспроможності підприємств набувають усе більшої актуальності. Кожне підприємство в процесі свого функціонування прагне до удосконалення процесів виробництва та підвищення ефективності здійснення господарсько-економічної діяльності, що призводить до збільшення конкурентоспроможності підприємства. Конкурентними перевагами, як правило, володіють не всі підприємства, а лише ті, які підтримують високу інтенсивність інноваційної діяльності, постійно оновлюючи бізнес, що певною мірою дозволяє швидко та оперативно реагувати на зміни в зовнішньому середовищі. Таким чином, на сучасному етапі світового економічного розвитку головною ознакою конкурентоспроможності стає її інноваційність, тобто здатність системи до безперервного розвитку, оновлення та змін діяльності на основі засвоєння нововведень.

Основним завданням дослідження є оцінка інновацій підприємств, як визначального фактору їх конкурентоспроможності.

Сьогодні інновації стають ключовим чинником розвитку для більшості підприємств, тому багато науковців досліджують вплив інноваційних процесів на поліпшення виробничо-